

GERDI VERBEET

TWINTIG JAAR SAMENWERKING

In het aprilnummer van Pelita Nieuws lieten wij de tekening 'Totong' zien, van een Indisch jongetje op een hutkoffer van Willy Sluiter, die thuis bij Gerdi Verbeet hangt. 'Ik dacht als jong kind dat het een portret van mijn vader was als kind'. Haar vader was in Indië geweest, maar vertelde niet veel over 'zijn Indische periode'. Als Kamerlid voor de PvdA, daarna als Kamer voorzitter en de afgelopen jaren als voorzitter van het Nationaal Comité 4 en 5 mei heeft Gerdi regelmatig met Stichting Pelita en de Indische en Molukse gemeenschap te maken gehad. Sinds 1 juni 2021 is zij geen voorzitter meer van het Nationaal Comité 4 en 5 mei. We blikken met haar terug op twintig jaar samenwerking.

Lange relatie met Pelita

'In 2002 kreeg ik als Kamerlid onder andere Oorlogsgetroffenen in mijn portefeuille, en dus ook de wetten voor oorlogsgetroffenen, de WUV en WUBO. Zo maakte ik kennis met Harriet Ferdinandus, toen directeur van Stichting Pelita. Zij heeft mij echt alles uitgelegd, de gevoeligheden ook. Zij was erg belangrijk voor mij, door mij mee te nemen in de pijn en het verdriet van de mensen die vanuit Nederlands-Indië/Indonesië naar Nederland gekomen zijn. Toen ik later voorzitter van de Tweede Kamer werd, behoorde de Indië-herdenking in

het Kamergebouw ook tot mijn verantwoordelijkheden. Harriet heeft al die jaren, ook toen ik voorzitter van het Nationaal Comité 4 en 5 mei was, al mijn toespraken van tevoren gelezen, en mij behoeft voor uitglidders. Zij legde mij ook uit dat erkenning en herkenning zo ontzettend belangrijk zijn. Pelita en ik hebben kortom een gezamenlijke geschiedenis van bijna twintig jaar!'

Magisch denken van een kleuter

'Als ik naar dat schilderij keek was ik ervan overtuigd dat dat mijn vader was. Kinderen denken magisch. Je voelt iets, maar kunt het niet echt plaatsen, en dan maak je zelf een kloppend verhaal.

We aten vaak Indisch en er waren Indische spulletjes in huis. Ik hoorde verhalen die ik nog niet begreep. Er was een relatie met Indië, maar wist ik veel... Later wel, natuurlijk. Kort na de oorlog, al in september 1945, werd hij als dienstplichtig militair opgeroepen om naar Nederlands-Indië te gaan, om te helpen daar 'de rust te herstellen'. Dat verwachtte hij ook, hoewel hij voor de oorlog pacifist was, en hij ook geweten moet hebben van de wens naar onafhankelijkheid van de Indonesiërs. Hij was bij de eerste groepen militairen die na een training in Engeland naar Indië gingen.

Hij ging aan boord als een broodmagere jongeman, hij had de hongerwinter net achter de rug. Hij benadrukte altijd dat hijfoerier was, dus *non-combattant*. Van jongs af aan herinner ik me vooral dat hij altijd op een heel positieve manier over die tijd sprak. Hij vond de mensen aardig en het eten heerlijk. Pas toen Joop Hueting in het nieuws kwam [januari 1969, Gerdi Verbeet was 17 jaar], kwam het negatieve aspect aan de orde. Mijn vader was diep geschokt. Toen kwam ook het hele begrip dekolonisatieoorlog pas in het nieuws. Dat woord gebruikte mijn vader nooit.

Ik geloofde er echt in dat dat kind op het schilderij later gewoon blond geworden was, dat dat mijn vader was. Ik vond het ook een prettig idee. Het prentje hing bij ons aan de muur. En het hangt nu nog bij mij.

Ik ben zelf een keer in Indonesië geweest en ik vond het er geweldig. Het was er voor mij ook echt anders dan bij andere grote reizen. De geuren, de verhalen... Ik voelde een verwantschap. Ik moest ook absoluut denken aan mijn vader...'

Toekomst Pelita

'Uit de ervaringen van de afgelopen jaren rondom de herdenkingen hebben we geleerd dat grootouders en kleinkinderen een gouden combinatie vormen. Die gesprekken leveren zoveel op. Tussen ouders en kinderen is dat toch anders. Ouders hebben een andere relatie tot hun kinderen. Grootouders kunnen wat meer reflecteren. Ik kan me voorstellen dat daar voor Pelita ook een taak ligt. Pelita heeft de deskundigheid en ervaring met de verhalen van de eerste generatie om bijvoorbeeld door herinneringsboeken, levensboeken, die kennis en ervaringen door te

Gerdi Verbeet op erebegraafplaats Kembang Kuning in Surabaya, 2017.
(foto: Nationaal Comité 4 en 5 mei)

geven. Ook voor de jongere generaties is dat belangrijk. Ik geloof dat er inmiddels meer dan 2 miljoen Nederlanders zijn met een Indische achtergrond. Het is belangrijk dat deze geschiedenis gekend is.

Het is belangrijk voor jongere generaties dat, als je hulp zoekt, er een organisatie

is als Pelita, die dezelfde nestgeur heeft. Het is belangrijk dat je een keten blijft vormen. Dat je het verleden, de verhalen van de generaties die ons voor gingen doorgeeft, dat je zo het bewustzijn blijft houden en intensiveert. Immers: Als je niet weet waar je vandaan komt, dan weet je ook niet waar je heen wilt.'